

skrive Sygdommens Navn, hørte Vidnet ham spørge Overlæge Svendsen: „Hvad skulle vi opgive som Dødsårsag?“ Overlægen svarede hertil: „Aa, skriv Tetanus“, det vil sige Stivkrampe. Vidnet erklærer, at det er blevet ham meddelt, at en Stabssergent holdt en Tale for Rekrutterne og indtrængende paalagde dem ikke at omtale denne triste Sag. Yderligere skal jeg oplyse, at nogle Dage efter, at Pastor Christensen i Hejls — han er i øvrigt i politisk Henseende nærmest i Overensstemmelse med „de 27“, var ret ivrig for Forsvarssagen, og han udtalte for Resten i sin Tale over Rekrutten, at en af Grundene til, at han fandt sig foranlediget til at sige disse frimodige Ord, var den, at han troede, at de militære Personer ved en Optræden som den, de her havde udvist, i nogen Grad bidrog til at afmilitarisere eller skabe en ugunstig Stemning mod Militæret — havde holdt sin Tale ved Graven, fik Rekrut Andersen-Juels Fader et Brev fra Stabssergenten ved vedkommende Afdeling, i hvilket han sender ham et Brev, som han skal tilbagesende til Stabssergenten, for at denne kan overgive det til Regimentskommandøren, og i denne Skrivelse, som Stabssergenten har affattet og beder Andersen-Juel underskrive, staar en Udtalelse om, at han, Andersen-Juel, misbilliger Præstens Tale, og at det, denne har sagt, ikke er korrekt. Rekrut Andersen-Juels Fader vilde ikke underskrive dette Brev, returnerede det uden Underskrift af den Grund, at hvis han skulde underskrive det, „vilde jeg“ — saaledes sagde han til mig — „ikke have holdt mig til Sandheden“.

Der er fra militær Side i denne Sag, forekommer det mig, for det første handling unødigt hensynsløst overfor den syge Soldat, der jo var en brav og retskaffen ung Mand — jeg har hans Billede her, hvis nogen vil se det, man kan jo danne sig en Mening om en Mand ved at se ham —, og man kan forstaa den dybe Sorg, som hans Død og den Behandling, han havde været Genstand for, vakte hos hans Forældre. Det er uforstaaeligt, at Forsvarsministeren og dernæst Kultusministeren i det tidligere Kabinet ikke tilstrækkeligt have undersøgt denne Sag, forinden de give sig til at udele Røffer. Der er et Sted, hvor der skal tildeles en Røffel i denne Sag, men det er ikke Præsten i Hejls, der skal have den, det er et ganske andet Sted, den skal hen. Og jeg kunde i Anledning af de to Søgmaal, den socialdemokratiske Presse har faaet, have Lyst til at sige, at jeg tror, vi

ville gaa ud af denne Proces frifundne for de paagældende militære Personers Sagsgivelse, men den vil komme til at koste det danske Socialdemokrati nogle Hundrede Kroner, og jeg skulde egentlig mene, at det var det offentliges Pligt at erstatte Pressen, erstatte vort Parti de Penge, vi have maattet udgive for at faa Sandheden bragt for en Dag. Thi her har Pressen gjort sin Pligt — den Del af Pressen, som har taget sig af Sagen. I denne Sag har for øvrigt en Del af Pressen, som, da Smudspressbevægelsen var oppe, var saa ivrig til at betegne visse Blade som Smudsblade, udrettet netop en smudsig Gerning. De stillede sig straks — en hel Del Højreblade, saakaldte ansete Blade, Blade, der repræsenterede de ansete Mænds Fagforening — paa Officerernes Side, stillede sig øjeblikkelig paa Kultusministerens Side mod Præsten og os, mod den døde Soldats Forældre, der ønske fuld Klarhed. Naar nu Arbejderpartiet i Kolding og Odense — jeg antager om en Maanedstid — rejser den døde Soldat en smuk Mindesten selvfølgelig med en Inskription, der ikke er udæskende eller saarende for nogen, nede paa Vejstrup Kirkegaard i den Del af Sydjylland, der støder op til Grænsen, til den Del af Jylland, der en Gang har været vor, vil denne Mindesten fortælle, at der herhjemme endnu desværre blandt en stor Del af vore militære raader en Aand, der er beslægtet med den Preusseraand, i Kraft af hvilken man følger de danske Sønderjyder paa den anden Side af Grænsen. Jeg retter derfor et Spørgsmaal til den højtærede Forsvarsminister og den højtærede Kultusminister, der for øvrigt begge have meddelt mig, at de ikke kunde være til Stede her nu i Aften, den første, at han ikke kunde være her i den første Time af Mødet, og den højtærede Kultusminister, at han meget beklagede, at han ikke kunde være til Stede hele Aftenen. Imidlertid skulde de Udtalelser, jeg fremkom med, blive Genstand for den samme velvillige Overvejelse, som om de Herrer vare til Stede. Jeg henstiller til de højtærede Ministre, at de gøre den Uret god igen, der er øvet mod Pastor Christensen i Hejls. Det skulde ikke gerne komme dertil, at vore Præster vare bange for at sige et frimodigt og djært og borgerligt Ord. Vi have haft Præster i dette Land — og have det endnu —, som ved Begravelser af fuldkomment hæderlige og brave Folk have valgt at optræde paa en Maade, der var saarende og stødende for de paagældendes